

60-річчя визволення України

#22-23 от 14.10.2004

Они освобождали Украину

Участники боевых действий в Великой Отечественной войне, освобождавшие Украину от немецко-фашистских захватчиков:

Акимова Вера Владимировна
Авилов Петр Андреевич
Безрученко Юрий Дмитриевич
Болдарев Александр Викторович
Голоскоков Евгений Григорьевич
Данилевич Олег Илларионович
Дегтярев Евгений Николаевич
Долбня Виктор Тимофеевич
Капинос Василий Максимович
Касаткин Алексей Алексеевич
Кочетов Иван Андреевич
Осьмачко Ольга Филипповна
Ходько Тарас Григорьевич
Христофоров Анатолий Ильич
Чепа Евгений Яковлевич
Цыганков Игорь Корнеевич
Шовкопляс Петр Афанасьевич
Погорелов Юрий Игнатьевич
Руденко Борис Михайлович
Ругалева Нина Александровна

В связи с 60-летием освобождения Украины от немецко-фашистских захватчиков все 20 участников боевых действий, которые работают в НТУ «ХПИ», награждены грамотой районного Совета ветеранов.

Битва за Україну

Чим далі відходять від нас грізні роки Великої Вітчизняної війни, тим чіткіше та яскравіше постає подвиг нашого народу і відвага збройних сил.

Небачена мужність і героїзм радянського солдата увічнили граніт і бронза пам'ятників, меморіальних комплексів, у тому числі – наш університетський, скромний але душевний, до нього ми приходимо в канун свята Перемоги. До нього ми підемо і 28 жовтня цього року, коли виповниться 60 років визволення нашої рідної України від німецько-фашистських загарбників.

Майже три роки Радянська Армія вела запеклі бої на землі українській, розпочавши їх у січні 1942 року ударом Південно-Західного та Південного фронтів у Барвенково-Лозівському напрямку.

тисяч літаків.

Координаторами дій Українських фронтів були маршали Радянського Союзу А.М. Василевський і Г.К. Жуков.

Значну допомогу війська отримували від партизанів, а їх було на Україні близько 50 тисяч. 26 березня війська 2 Українського фронту під командуванням маршала І.С. Конєва форсували Південний Буг і Дністер і вийшли на державний кордон. Ця подія викликала радість радянського народу, а Москва салютувала 24 артилерійськими залпами з 324 гармат.

4 Український фронт під командуванням генерала І.С. Петрова пішов на Карпати, а 1 Український під командуванням маршала Радянського Союзу І.С. Конєва провів останню на Україні Львівсько-Сандомирську операцію.

24 липня Львів було звільнено, а ворог втратив ще й міста Перемишль та Володимир-Волинський.

За успішне проведення Львівсько-Сандомирської операції більше 123 тисяч військових були нагороджені орденами і медалями, а 160 отримали звання Героя Радянського Союзу. Серед них – єдиний воєнний журналіст, студент ХПІ в минулому, учасник Керченського десанту Семен Борзенко.

Головний результат наступу 4 Українського фронту – остаточне звільнення Закарпатської України.

У результаті Львівсько-Сандомирської та Карпатської операцій українська земля була повністю звільнена від гітлерівських загарбників.

28 жовтня 1944 р. назавжди увійшло в історію України як день її звільнення.

Пам'ять про славний подвиг визволення країни увічнена у присвоєнні статусу міст-героїв Києву, Одесі, Севастополю та Керчі.

Указом Президента України солдати, сержанти, офіцери та генерали чотирьох Українських фронтів, Чорноморського флоту, Азовської та Дунайської флотилій, котрі брали участь у бойових діях, визволяючи Україну, одержали високі нагороди. Серед них і 20 ветеранів війни, учасники бойових дій, які працюють у нашому університеті. Об'єднані Радою ветеранів НТУ"ХПІ", учасники бойових дій ведуть велику роботу з патріотичного виховання молоді. Найактивніше співпрацюють з Радою ветеранів декани факультетів ХМ – О.М. Россоха, Е – О.П. Лазуренко, МШ – М.С. Степанов, О – О.П. Некрасов, МТ – М.А. Погрібний. Велику увагу і турботу виявляють до ветеранів колективи таких кафедр як різання матеріалів та металорізальних верстатів (завідувач А.І. Грабченко), автоматизованих електромеханічних систем (В.Б. Клепиков), нарисної геометрії і графіки (А.М. Краскокутський), етики, естетики та історії культури (О.П. Тарасова), бізнесу і контролінгу (В.А. Міщенко).

Особливо ми, ветерани, вдячні за турботу про нас, за увагу до наших проблем і потреб ректоратові НТУ „ХПІ” на чолі з ректором, професором Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИМ.

І сьогодні, через десятиліття після жорстоких воєнних років, ми, ветерани Другої світової, звертаємося до вас, молодих і середнього віку людей: любіть Україну, яку ми з вами підняли з руїн, робіть все для її благополуччя й розквіту!

Ю. Безрученко Голова Ради ветеранів НТУ „ХПІ”, учасник бойових дій, доцент кафедри

етики, эстетики і історії культури.

Освобождение Харькова

«Я глянула на него, словно не понимая, что это за слово такое.

– Война? Ты говоришь, война? – переспросила я.

– Да, мама, война началась, – ответил он.

А до меня еще неясно доходило, что таилось за этим словом.

– Как война? Почему война? Ты говоришь, война? – повторяла я это странное, это страшное слово и потом вдруг ужаснулась и тихо заплакала от пережитого страха и этой неожиданной вести. Слезы потекли по моему лицу...».

(Чингиз Айтматов «Материнское поле»).

Лучше бы не было этого страшного слова, лучше бы не было этих страшных воспоминаний, но они – есть, они так свежи в сердце каждого, кто вышел из жестоких схваток победителем – будто не десятки лет отделяют ветеранов от картин войны, а часы и минуты...

– Мне довелось участвовать в освобождении родного города Харькова на начальном этапе освобождения Украины от фашистов, – вспоминает Тарас Григорьевич Ходько, ветеран, доцент кафедры автоматики и управления в технических системах. – В феврале 1943 года в сквере на ул. Конторской между вторым и четвертым домами расположился взвод нашего полка. 11 марта во время второго отступления из Харькова наших войск взвод полковых минометов 112 полка 93 дивизии 69 армии, в котором я тогда служил, во время сильной бомбежки города немцами (8-10 марта) базировался в сквере между улицами Свердлова и Конторской. Потеряв связь со штабом, находившимся на площади Руднева (бывший штаб УВО), мы начали самостоятельно отходить в восточном направлении (в сторону ХТЗ) по совершенно разбитым центру и Московскому проспекту. Однако в районе Опытного поля (теперь – Новые дома), услышав стрельбу и увидев бегущих навстречу людей, мы приняли решение уходить через нынешнюю Салтовку. Около старого круга 24-го трамвая, откуда был виден совхоз «Украинка», снова послышались взрывы и стрельба, – и нам пришлось выходить на Белгородское шоссе через Журавлевку и Диканевку, а потом через Лесопарк и Саржин Яр, обогнув пограншколу (ныне – Хартрон), уже под Проходами снова вышли на Белгородское шоссе уже в полной темноте. Нашему подразделению (в составе 22 человек и 4 двуколок) пришлось идти под дождем и по пояс в грязи. Выбраться из города нам удалось лишь благодаря тому, что я, харьковский мальчишка, хорошо знал окрестности. Пройдя еще около 30 км, мы наткнулись на части 21-й армии, вместе с которыми продолжили отход почти до Обояни, чтобы стать в оборону на южном фланге образовавшейся Курской дуги.

В конце апреля 1943 года был сформирован Степной округ на базе Резервного фронта, куда направлялись резервы Ставки ГКО. Округ был предназначен для преобразования в Степной фронт при переходе в наступление после окончания обороны, чтобы окончательно выбить из сил наступающие гитлеровские войска и уничтожить их технику.

В середине июня поступил приказ перевести в округ часть обстрелянных военнослужащих из Воронежского фронта и, поскольку в 21-й армии мы были «приблудными», нас отправили туда. Я попал в роту автоматчиков резервного 147-го ФЗСП, который после образования Степного фронта постоянно направлялся в «горячие точки» Воронежского фронта. Было очень трудно, особенно после наступления гитлеровцев (5 июля); мы спали по 2-3 часа в сутки, совершая при этом ежедневные марш-броски по 15-25 км.

К моменту начала нашего наступления меня снова перевели в 69 армию, на этот раз в 89 дивизию, в составе которой участвовал в освобождении Белгорода (после чего дивизия была названа «Белгородской»). Далее дивизия двинулась в направлении Харькова, освобождая по пути поселки Казачью Лопань, Прудянку, Слатино, Дергачи.

В 20-х числах августа в составе 53-й армии, к которой присоединилась наша дивизия, я участвовал в освобождении Харькова, проходя через Алексеевку и Сортировку в район вокзала, Холодной горы, Новой Баварии и Липовой рощи. После этого мы повернули в сторону Меремы, которую освобождали 29 августа.

После освобождения Харькова 89-я дивизия получила название «Белгородско-Харьковской».

В районе г. Крюкова после освобождения Полтавы я был тяжело ранен. Дальнейшее мое участие в Великой Отечественной войне проходило уже на 1-м и 2-м Белорусских фронтах, с ноября 1944 по май 1945 г.

Победу я встретил в полевом госпитале, откуда был переведен в Москву, где меня в апреле

1946 года демобилизовали.

Приехав в Харьков, я сразу же поступил на подкурсы в ХЭТИ – так началась моя новая студенческая жизнь.

Записала Л. Логачева.

Правда про війну

Євген Якович Чєпа – доцент кафедри радіоелектроніки, має бойові нагороди – два ордени «Червона Зірка», Вітчизняної війни I й II ступенів, медаль «За відвагу».

«Звільнення України від німецько-фашистських загарбників є найважливішою складовою частиною перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні.

...Досвід старшого покоління допомагає молодим правильно розуміти й вирішувати проблеми сучасності. Молодому поколінню потрібна правда про війну, щоб викривати фальсифікаторів минулого нашого народу, що з'явилися останнім часом. Прикладом може служити вихід у світ невеликої книги В.Зайцева «Возвращенная Победа, или Антиледокол».

А наші ветеранські спогади нехай служать опорою в цій роботі.

...Незвичайною тишею зустріла нас у перший день українська земля. Ні єдиного пострілу. Було дивно. Але незабаром усе з'ясувалося. Виявляється, ми вступили у межі України в тім місці, де в глибокому тилу в німців утворився партизанський край. У краї діяла радянська влада, працювали сільради, колгоспи, школи.

Незадовго до нашого приходу люди із чистою совістю відправилися в похід від Путивля до Карпат по тилах ворога, щоб своїми ударами допомагати наступу Радянської Армії.

Тиша для нас скінчилася так само раптово, як і почалася. Збиваючи заслони супротивника, якими він прагнув призупинити наш наступ, ми просувалися на захід через район Конотопа, Бахмача, Ічню, Ніжин і район, названий Довженком «Зачарована Десна». Тут у запеклому бою була ліквідована остання спроба ворога перепинити нам дорогу до Дніпра.

...З початком боїв за Дніпро мені довелося стати на посаду командира гарматної батареї, замінивши вибулого по пораненню колишнього комбата. Моє посилення на молодість для

такого призначення (мені було 19) залишилося без наслідків.

Склад батареї був багатонаціональним. Захищали й звільняли Україну представники багатьох народів Радянського Союзу. Найбільше було росіян з різних кінців Росії, у тому числі, і розвідник Іванов з Радянської Гавані, що на березі Тихого океану. Другими по чисельності були українці, потім казахи, білоруси, чуваші, вірмени, казанські татари, були узбек, грузин та інші. Їхньому спілкуванню й згуртованості сприяла, незалежно від акценту, велика російська мова. У той час на фронті поширився вираз "брати слов'яни". Ним успішно користувалися всі воїни батареї, незалежно від національності. Тому що ми всі були фронтовими братами у священній війні з фашистською ордою.

Прологом до початку звільнення України з'явився розгром німецько-фашистських військ під Сталінградом. Розгорнувши наступ, Радянська Армія просунулася від Сталінграду до кордону України. У ході подальшого наступу був звільнений ряд районів Ворошиловградської (Луганської), Сталінської (Донецької) і Харківської областей. 16 лютого 1943 року був звільнений наш рідний Харків. Але це відбулося в результаті наступальних можливостей наших військ, що пройшли від Сталінграду шлях приблизно в 700 км. Наступ зупинився. Фронт стабілізувався по Сіверському Донцю. Харків виявився окупованим знову – до 23 серпня 1943 року. Закінчився початковий етап звільнення України.

...Переправившись через Дністер, війська 2-го Українського фронту, до складу якого входила й наша дивізія, 26 березня 1944 року – на 1009 день Великої Вітчизняної війни – вийшли на державний кордон СРСР із Румунією по ріці Прут. Цей перший у ході війни вихід на державний кордон Радянської Армії поклав початок повному звільненню України від німецько-фашистських загарбників».

Гордий за своє покоління

Коли почалася війна, Юрій Ігнатійович Погорєлов щойно лише встиг закінчити 9-й клас. В березні 1943 року він вступив до Львівського піхотного училища, а вже у вересні у складі 286 гвардійського зенітно-артилерійського полку 3-ї танкової армії брав участь у форсуванні Дніпра та наступові на Київ. Тоді так мало було прожито – і так багато було вже пережито.

„Останні дні серпня сорок третього року. Закінчилася Курська битва, та не стихають запеклі бої на прифронтових дорогах. На південний захід один за одним ідуть ешелони з танками та боєприпасами... Серед них – ешелон, до якого зібрали молодих хлопців, що ще не закінчили військових училищ, резервні полки, поранених із госпіталів – поповнення для фронту; адже солдатські втрати були значно більшими за втрати у техніці. На коротких зупинках поранені з

теплушок, що ідуть назустріч, розповідають нам про бої; у їхніх розповідях відчувається радість від того, що лишилися живі. Ми жадібно вслухаємось, бо кожне слово – то досвід війни.

...Ромни, Пирятин...все ближчає Дніпро – все більше навісніє ворог. Назустріч нам ідуть машини, і в них я бачу знайомих хлопців зі свого училища, поранених десантників...”.

Курськ, Переяслав-Хмельницький. В 100 км від Берліну Ю.І. Погорелова було поранено, – цим і скінчилася для нього війна. Лишилися спомини, лишилися нагороди: ордени „Червоної зірки”, „За бойові заслуги”, „Вітчизняної війни 1-го ступеню”.

Скінчилася страшна війна, полишивши по собі невеликовну рану в серці юного бійця. А після почалося для нього нове життя. „Усе ж таки я гордий за наше покоління, яке звільнило країну від загарбників, відновило її, зруйновану війною, а також, по мірі своїх здібностей, пристало до її розвитку...”. Почалась епоха студентства, далі – праця в ХПІ. Сьогодні Юрій Ігнатійович Погорелов – начальник планово-організаційного відділу НДЧ НТУ „ХПІ”. За плідний трудовий шлях його нагороджено орденом „Знак пошани” та Почесною грамотою Президіуму Верховної Ради УРСР.

Боевой командир и надежный товарищ

К юбилею Ивана Андреевича Кочетова

Есть люди, чье присутствие рядом с нами заставляет постоянно задумываться о том, насколько правильно мы живем... Их, таких людей, совсем немного... Тем дороже они нам.

Нам посчастливилось вот уже 12 лет работать вместе с таким человеком – Иваном Андреевичем Кочетовым, чей 85-летний юбилей мы отметили 5 августа.

Старший сын в многодетной семье, он с детства проявлял заботу и ответственность – сначала за сестрёнок и младшего брата, потом за вверенный ему пулеметный взвод. И по сей день он помнит имена всех тех мальчишек, для которых был командиром и надежным

боевым товарищем.

А еще Иван Андреевич помнит имена сотен других мальчишек, курсантов и молодых офицеров, для которых уже в мирное время подполковник Кочетов был наставником почти 40 лет.

Почему хочется равняться именно на Ивана Андреевича Кочетова? Что делает этого необычайно скромного человека примером для других? Порядочность, надежность, искренняя заинтересованность в людях и делах, которыми занят, не разделяя их на важные и неважные.

Имея два высших образования, пройдя всю войну, служа на границе, работая в высших и средних учебных заведениях, он сохранил те человеческие черты характера (скромность, исполнительность, культура общения, добросовестность, забота о качестве работы, дисциплинированность), которые заставляют нас преклоняться перед этим настоящим полковником.

За годы существования кафедры бизнеса и контроллинга существенно изменился состав ее преподавателей. Но все без исключения сотрудники и многие–многие выпускники кафедры с особым уважением, теплотой и благодарностью отзываются об Иване Андреевиче, бессменном заведующем лабораторией, организаторе учебного процесса, ангеле–хранителе кафедры.

Дай Бог сил и здоровья Вам еще долго оставаться в строю, наш дорогой Иван Андреевич! Мы Вас искренне любим и безмерно уважаем!

Коллектив кафедры бизнеса и контроллинга.

Г настав мир...

Олексій Касаткін, зараз доцент кафедри турбінобудування, був студентом Севастопольського судобудівельного технікуму, коли розпочалася війна. А з 1942 року він уже брав участь у визволенні нашої Батьківщини від загарбників, зокрема висадка на

Керченському плацдармі, бої за Крим, Карпати, звільнення Польщі, Словачії, Чехії. Нагороджений орденами „Червона Зірка”, „Вітчизняної війни” I ступеня, „За мужність” та 10 медалями.

„...На світанку 7 травня 1944 року медсанбат був пересунений у район села Комарі. Коли ми вже рухалися по шосе Ялта-Севастополь почувся потужний гул артилерійської підготовки. Проминувши Італійський цвинтар, ми побачили вдалечині Сапун-гору, закриту димом і пилом.

Спалахи розривів були суцільними. Хвилями, по 12-24 літаки, пролітали наші бомбардувальники й скидали свій вантаж на Сапун-гору. До вечора німці були вибиті із Сапун-гори й відкотилися до Севастополя.

З настанням темряви наш медсанбат вийшов через Кадиковку на шосе Балаклава-Севастополь і на зупинці трамвая "10-й кілометр" розгорнувся для прийому поранених. Фашисти пручалися запекло. У Севастополь утекли всі ті, хто боявся полону й розплати за свої звірства. Їм втрачати було нічого, а Гітлер обіцяв усіх евакуювати.

О 19 годині 9-го травня над Севастополем почали злітати ракети, полетіли вгору трасуючі кулі, били зенітні знаряддя. Це був імпровізований салют на честь звільнення Севастополя. Німці відкотилися в район Камишової бухти й мису Херсонес і там люто чинили опір. Ми вивозили поранених з переднього краю, що 10-го травня проходив у районі шосе Севастополь-бухта Козача. Звідти добре було видно майже всю місцевість, що перебуває ще в руках фашистів. Усе було забито технікою, військовим майном, розбитими й кинутими машинами. Наші знаряддя, кулемети били по німцях, але ті й не думали здаватися й продовжували опиратися. 12 травня опір фашистів було зломлено й вони викинули білі прапори. По кримських дорогах потягнулися довгі колони полонених: на мисі Херсонес було взято в полон більше 20 тисяч гітлерівців.

У Криму настав мир...”.